

«SELV OM MATMARKEDER NÅ DE VIL BLOMSTRE OPP IGJEN NÅ

← Mange blir brukt i tradisjonell medisin, og mange er tenkt som kjæledyr.

Hun har ikke selv besøkt de kinesiske matmarkedene, men har sett dyr til salgs på nattmarkeder i Taiwan.

– Det var rotter, hundevalper, slanger og andre reptiler om hverandre. Det er store kulturelle forskjeller verden rundt i hvordan dyr behandles. Såkalt bushmeat-handel hvor mennesker for eksempel spiser sjimpanser og utsetter seg for ebola er utbredt, på samme måte som at det å bruke ville dyr til medisiner foregår i hele verden.

Professor Sollund er overrasket over at ikke flere er opptatt av konsekvensene av denne handelen.

– Jeg er dypt bekymret. Dessverre har vi mennesker kort hukommelse. Selv om matmarkeder nå forbys i Kina, er jeg redd de vil blomstre opp igjen når pandemien har lagt seg. Vi burde bli skremt av det vi gjør, når vi ser konsekvensene av slike pandemier.

Helt forferdelig

Handelen med ville og utrydningstruede dyr er problematisk på en rekke områder, både når det gjelder hygiene, helse, etikk, dyrevelferd og miljømessige hensyn.

– Når det gjelder dyrevelferden er det helt forferdelig. Disse dyrene lever under skrekkelige forhold. Hvert enkelt av dem er et individ i seg selv. Det eneste de ønsker er å leve, som oss mennesker. Handelen fører til at arter utrykkes og økosystemer forringes.

Nordmenn er heller ikke unndratt ansvar.

– Også i Norge blir det beslaglagt piller som er laget på basis av ulovlig dyrejakt, for eksempel leopardpiller som brukes i asiatisk medisin, og norske turister kommer hjem fra Thailand med ulovlig elfenben eller levende reptiler i bagasjen.

Etter ti års forskning på området synes ikke Ragnhild Sollund det er mange lyspunkter.

– De fleste nyheter innen dette feltet er dårlige, men jeg ser også at mange endelig begynner å ta det inn.

Professor Sollund peker på at av den samlede biomassen på jorden, er det i dag bare fire prosent ville dyr tilbake. Det er i dag flere tamme fugler på jorden enn ville fugler.

– Når jeg leser de årlige rapportene om stadig nye arter som dør ut, så tenker jeg at det er ikke vi menneskene som mister dem. Det er vi som tar knekken på dem.

SARS og Ebola

SARS-utbruddet som tok livet av 774 mennesker i 2002–03 stammet trolig fra de smerkatter, et mårlignende rovdyr, som var blitt solgt på et kjøttmarked i Junan-provinsen i Kina.

Alle ebolautbrudd i Afrika kan ifølge Forskning.no spores tilbake til flaggermusjakt og flaggermussalg på markeder. Historiens verste ebolautbrudd i Guinea i 2013–14 kunne spores tilbake til flaggermus av typen flygehund.

– Vi er midt oppe i en historisk tragedie. Den rammer hele menneskeheten, sier Péter András Csángó, lege og spesialist i medisinsk mikrobiologi.

Han minner om at coronaviruset slett ikke er et nytt virus.

– Viruset har vi kjent til siden 1930-tallet. At det kan smitte fra dyr til mennesker og gi luftveisinfeksjoner har vi visst siden 60-tallet. Jeg jobbet selv i seks år på viruslaboratoriet på Folkehelse, og påviste celleforandringer i slike virus.

Csángó er ikke begeistret for kinesiske

OPPRYDDING: 11. januar stengte myndighetene Huanan-markedet i Wuhan. Da var det allerede for sent. Foto: NTB SCANPIX

MULIG KILDE: Pangolin eller skjelldyr er utrydningstruet etter 40 millioner år på jorden. Foto: NTB SCANPIX

JUNGELMAT: Fersk bush meat tilberedes på et marked i Abidjan i Elfenbenskysten. Foto: NTB SCANPIX

wet markeds, men mener problemet stikker enda dypere.

– I dag ser grisene samme TV-program som oss.

– Hva mener du med det?

– Mange steder i verden lever mennesker, husdyr og fjærkre så tett sammen at det kanskje bare er noen tynne planker som skiller dem. Måker og fugler bærer virus som går ut i drikkevannet. Grisene drikker vannet, og derfra er det bare et lite hopp til mennesket.

– Slik er sirkulasjonen i naturen. Vi mennesker har våre virusstammer – som Norovirus, influensavirus og nå Covid-19, som vi så kan smitte tilbake til dyrene, og så har vi det gående. Virus og sykdommer hopper over fra en

art til en annen, det ser vi allerede med MRSA, multiresistente bakterier. Og så lenge det er middelalderske forhold på landsbygda mange steder i verden, så vil dette bare fortsette.

900 MRD.

Omsetningen av ville dyr er i dag en betydelig økonomisk faktor i Kina. Ifølge Business Insider hadde den i 2017 en verdi på 74 milliarder dollar, eller nesten 900 milliarder kroner regnet ut fra dagens svake kronekurs.

Csángó peker på fattigdom som en viktig faktor i spredningen av farlige sykdommer.

– I Afrika er det veldig vanlig med bush meat, ville dyr som blir brukt til mat. Dyr som bærer på virus, som aper og flaggermus. Ikke de søte, små som vi ser en sommernatt i Norge, men svære dyr med et vingspenn på opptil 170 centimeter. Man kan bare gjette på hvordan HIV-viruset muterte fra et apevirus til det viruset vi kjenner i dag.

Legen fra Kristiansand mener kampen mot fattigdom er svært viktig i kampen mot sykdom.

– Vi ser lekke bilder av storbyer som ligner på USA, men landsbygda er noe helt annet enn disse glansbildene. Er du fattig og har ti